

Stephani Roderici
CASTRENSIS
Lusitani

Medici, ac Philosophi præstantissimi .

*Et in Pisano Gymnasio Medicinam
primo loco docentis.*

De Afitia Tractatus .

FLORENTIÆ. MDCXXX.

Apud Zenobium Pignonium.
Superiorum Permissu.

7. Roberti

AS THE

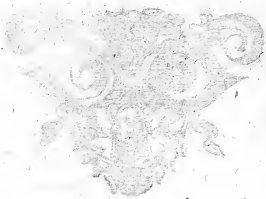
Library

Medicine

By the

of the

De Anna Tractatus.

THE

of the

3

ADMODVM ILLVSTRI
DOMINO PHILIPPO

DOMINI NICOLAI CAPPONII FILIO,

*Vni ex præstantissimis patritijs Florentinis
valde celebri.*

Non minus innata probitate, quam auito
splendore præfulgenti.

Quem (si beneficium eius animum respicimus)
DELICIAS HVMANI GENERIS
appellabimus.

Franciscus Stephani Roderici Castrensis
filius perpetuæ obseruantia ergo.

*Hunc ex paterno non satis exculso horto
raptim collectum fructum (ut iugem
sui heri liberalitatem aliquo mu-
nusculo interpellet) humi-
li, sed alacri animo.*

O. DD.

LECTORI.

Complures veram diuturnæ Afritia
causam inquirentes, in ridiculas
quasdam chymeras sunt lapsi. In re autem
difficili satius quidem foret propriam fa-
teri ignorantiam, quàm detegere proter-
viam, quare nemo mihi vitio vertat si his
veluti per iocum respondeo: non aliter po-
teram. Nam si eos non puduit ludicra
quasi serio dicere, nec me etiam pœnitebit
seria ludendo infringere. Forsan sciulus
aliquis insurget, & meam etiam scriptio-
nem (quæ est nonnullorum peruscacia) irri-
debit. Cauere non possum si quidem publi-
cæ censura me expono. Ceterum Lectorem
hunc nigrum ad candidos relegabo.

DE ASITIA^s TRACTATVS.

Exordium totius Tractationis.

Cap. I.

MULTI, cuiuslibet sexus,
cuiuslibet ætatis, cuiusli-
bet etiam regionis, sine
cibo, per menses, per annos, in vita
mansisse, narrantur. Hasce historias
varij, quibus hæc cura est, congerunt,
præcipue ille, qui huic argumento
volumen non paruum dicauit. Cau-
sam tam stupendi euentus aliqui ad
paucitatem caloris, ille ad eiusdem
ocium, alij ad alias occultiores pro-
prietates referunt. Multa à multis in
hanc rem scripta reperio, quæ singu-
la huc transferre superflua, impor-
tunaq; foret curiositas, omnia pror-
sus omittere damnabilis negligentia.

Quid faciam? aliqua percurrentes tangam, & canes niliacos, qui currentes bibunt imitabor.

Refutatur quidam qui a sitiam odoribus suppleri posse est opinatus.

Cap. II.

Ioan. Ma-
nardus
lib. 18. e-
pist. 6.

* Arist.
3. de Ani-
ma text.
64.

Quidam reparari, ait, ex odore non solum spiritus, sed & membra solidiora. nam aliter quo pacto posset odor vino in nutriendo * comparari? Ego quidem odorem vino nunquam comparabo: nam habet vinum, præter suauissimum odorem, tangibilem substantiam, quam Aristoteles in alimento requirit: quippe quod pertinet ad gustum, qui tactus quidam est. Addit exemplum Democriti, qui nonum, & centesimū agens annum, vitam triduo, cum solo panis odore, conseruauit. Scire tamen deberet triduanam abstinentiā non esse de qua agimus, sed longiorē, nempe mensium, & annorum, sufficit

autem, vt triduo viuatur, in decrepi-
to, spirituum recreatio, in alijs nihil,
vt inferius declarabimus. Præuidit
ille hanc responfionem, & fugiens se
contulit ad extremos Indiæ fines, ab
Oriente circa fontem Gangis, vbi illi
tum Plinius, tum Strabo obtulerunt
Aftomorum gentem sine ore, corpo-
re toto hirtam, vestitam frondium la-
nugine, halitu tantum viuentem, &
odore, quem naribus trahunt, nullus
illis cibus, nullusq; potus, tantum
radicum, florumq; varij odores, &
syluestriū malorum, quę secum por-
tant, longiore itinere, ne defit olfa-
ctus. Ceterum si hoc fabulosum esse
dixero, nihil aut Plinij, aut Strabonis
autoritati detraham: siquidem ille fi-
dem suam nolle se obligare profite-
tur; hic loquitur ex Onificriti narra-
tione, quem tamen hos populos non
vidisse cōstat ex eo quod multorum,
qui vniuersum orbem peragrarunt,
nulli hoc monstrum reperijſſe con-
tigit.

Plin lib.

7. cap. 8.

Strab. li.

15.

Cœlius
Rhod.li.
14. C. 21.
Marf. Fi-
cin. lib.
de tripli-
ci vita. 2.
cap. 18.

Non patitur Cœlius Rhodiginus
fabulam appellari id, quod rationi est
consentaneum, & Platonici scientif-
simi, medicique doctissimi sententia
se tuetur. Is est Marsilius Ficinus, cu-
ius hæc sunt verba, *legimus in calidis
quibusdam regionibus, ac plurimo pas-
sim odore fragrantibus, multos gracili
corpore, & imbecillo stomacho, quasi so-
lis odoribus ali: forte quoniam ipsa na-
tura loci, tum herbarum, & frugum, at-
que pomorum succos ferme totos redigit
in odores, tum corporum humanorum
humores illic resoluit in spiritum. Cum
igitur uterque, videlicet odor, & spiri-
tus sit vapor quidam, & simile simili
nutriatur, nimirum & spiritus, & spiri-
talis homo plurimum ab odoribus acci-
pit alimentum. Non dicit simpliciter
solis odoribus, sed addidit quasi: neque
enim illi mens erat, miseros senes, qui
bus illic victum præscribit, cibo peni-
tus priuare, sed quia ob hebetudinem
caloris, minus quàm in alijs ætatibus
nutriuntur adiungit odores; quibus*

solidiora quidem membra non nutriuntur, sed spirituum refectione refocillantur. Quod si solis odoribus nutriremur felix esset coquorum conditio agentium inter ollas, & verua. Et caupo ab hospite ob odorem in culina naribus haustum iure pretium exigeret. O ingens pauperum solatium, qui ad diuitum culinas si accedant solo odore nutriuntur.

Alius reijcitur, qui aerem pro cibo sufficere dixit. Cap. III.

NEc etiam carius victum emunt, qui solo aere nutriuntur. Aere autem dumtaxat posse hominem pro cibo uti, & sic diu in vita permanere est alterius opinio si morbi quadam, inquit, calor inde debilitatus fuerit, ut solam aeream substantiam dissoluere possit, tunc solo aere viuitur, qui simplex non est, sed ex alijs elementis compositus, & propterea non ineptus ad leuissimam nutritionem, & haec est ratio, cur puella germanica nostro tem-

Ioan. Ar
gēterius
in 1. A
ph. 20

pore, & alij nonnulli antea integros annos sine cibo, & potu vixerunt. Dixit solo aere viuitur. Hoc ille neutiquam persuadebit; num quia, vt ipse ait, morbi vi quādam calor perinde debilitatur, vt solam aeream substantiam dissoluere possit? At calor quantumuis debilis humidum, quod pro pabulo habet potens est absumere: sicut enim calor noster ab humido nequit separari, ita etiam nequit ab humido, quod secū habet abstinere. Absumet ergo tam partes carnosas, quam spirituosas, in vtriusq; enim substantia humida cōsistit; cumq; aere, & odoribus sola spirituosa substantia reparetur, vnde nam adueniet carnosę reparatio? Vescatur igitur ad libitum aere, & odoribus, nec tamen efficiet, vt non reparata carnosā substantia absumptus pereat; igitur autor iste qui alios vult aere pascere; dignus esset, qui solo aere pasceretur, & in illum Seueri Imperatoris sententia quadraret fumo pereat, qui fumos vendidit.

Quid

Quid intelligat Philosophus odoris nomine aduersus Pythagoricos.

Cap. IV.

O Biter hic , antequam vltcrius Arist. de
progrediar, lectorem admoneo, sensu. &
vt quando Aristotelem legit Pytha- sensili c.
goricos reprehendentem, qui odori- 5.
bus vim nutriēdi tribuebāt, sciat eum
loqui de nutritione solidorū: eo enim
eius argumenta tendunt, neq; spiri-
tuū refectioni quicquā aduersantur.
In primis inquit, *oportet cibum esse cō-*
positum, etenim quæ nutriuntur non
sunt simplicia. compositi verò nomine
corpulentiam intelligit, nam alioquin
odor, & aer, quem respiramus com-
positę res sunt: simplicia elementa v-
bi nam reperies? Hanc eius mentem
colligo ex eiusdem verbis, quę sic
habent, *quare superfluitas sit cibi, aut in*
ipsis, aut extra, sicut in plantis. At cibi
superfluitas, & superfluitas plantarum
excrementa sunt conspicua, sub inde
cor-

corpulenta . Sed hoc magis declarat adiungens , *amplius verò neq; aqua vult ipsa sola nutrire immista existens , corporeum enim aliquod est constituendum .* ecce immistū , id est , simplex corporeo opponit . Alterum argumentū est : quia aer , cui odor æquiparatur , seu potius vapor , qui odorem secum fert : non solum non est corpulentus , sed nec corpulentus quidem fieri coctione omnia incrassante , potest : sic enim inquit . *Adbuc multo minus rationabile aerem corpulentum fieri .* Tertium tandem quia *omnibus est animalibus locus receptivus cibi , à quo trahens accipit corpus , odorabilis autem sensoriū in capite , & cum euaporatione spirituo- sa intrat : quare ad spirituum vadet utiq; locum .* Quasi dicat id quod futurum nutrimentum est debere recipi in officinis destinatis , vt ventriculo , & hepate , odorabilem vero substantiam recipi in capite . Hæc sunt Aristotelis argumenta , ea autem quis non intelligit conferre solum ad proban-

bandum substantia odorabili vapo-
rosa, & tenui, partes corporis crassio-
res nō nutriri, quod tamen spirituum
refectionem non impedit.

*Reijcitur alius, qui homines aqua dum-
taxat victitantes, diu viuere posse
existimauit. Cap. V.*

Sed ne ab incēptis dapibus adhuc
discedamus, nonnulli sunt, qui a-
qua sola victitantes diu viuere posse
asseuerant. Quidam Neotericus, sed
magni nominis Philosophus ait, com-
probatum esse aliquos in summis inedjjs
prorogasse vitam modico aquæ puræ au-
xilio, sed quare? quia forsan paucio
calore erant præditi: nam idem ipse
ait, aqua animalia quædam viuere, ea
nimirum, quæ sunt exigui caloris, sed
quantumuis exigui caloris sit homo,
respirat tamen: at tu bone vir tui me-
mor esto quippè alibi aquam piscibus
propter imbecillitatem caloris, & sub-
stantie tenuitatem sufficere posse, respi-
ran-

Bonam.
lib. 1. de
alim. c.
21.

ibidem

Lib. 7. de
motu c.
23.

Costæus
disquis.
Phisiol.
li.4. pag.
291. &
331. &
de potu
in morb.
lib. 1. c.
15.

*rantibus autem propter copiam caloris,
& substantiæ crassitudinem sufficere
non posse, aut ita exiliter, ut eius haben-
da ratio sit nulla, dixisti, ut hinc tibi
abstuleris facultatem hominum cor-
pus aqua nutriendi. Alius est, qui
puellam germanicam solo aque po-
tu vixisse narrat, quod cuidam melā-
cholico accidisse refert Albertus Ma-
gnus, ut hinc colligant nonnulli aquā
nutrire. Ego aquam nulla nutriendi
facultate præditam esse diffusè alibi
demonstrabo. Nunc autem, quoniam
liberalitas etiam cum aduersarijs lau-
danda est, liberaliter permitto, ut a-
quam nutrire posse dicant, sed nun-
quid iccirco tanta erit eius vis in nu-
triendo, ut hominem per annos absq;
alio cibo viuum conseruet? absit. E-
go sane crediderim calorem debilem
aquæ potu extingui, vino melius cu-
stodiri. Proh quam varium est hu-
manum ingenium. Iste aquæ nu-
triendi vim concedit, quam alius,
(contra quem commodiore loco di-
sputabo) vino denegat. Opi-*

Hieron.
mercur.

*Opinio quorundam, qui arbitrantur ex
cruditatibus in corpore retentis
posse fieri alimentum qua
diu vita duret.*

Cap. VI.

Vlsne alium victitadi modum si-
ne sumptu ? accede ad eos, qui
ex cruditatibus intra corpus acervatis
vivere hominem posse constanter te-
nent. Inter quos vnus est, qui vi-
tam quidem sine cibo, & potu, non ta-
men sine alimento traduci posse af-
firmat. Cum calor natiuus valdè im-
becillus humore aliquo sustentetur in-
terim, dum ieiunia manent. Imo potius
alibi vltcrius progrediens addit. Non
solum caloris paucitatem conferre ad
faciliorem abstinentiam, verum etiam
humoris superflui, & qui natiuum calo-
rem occupet, abundantiam. Nam quod
alimonia perpetuò affusa partes irrorās,
& humidum natiuum imbuens facit, id
præstat nonnunquam multus excremen-
titius

Lauren.
Ioubert.
in lib. 1.
c. 8. de
nat. fa-
cult. &
dec. 1. pa-
rad, 2.

bitius humor in corporibus nostris accumulatus. Et reliqua, quæ paradoxum suum corroborans, valde nimius prosequitur. Quare non solum possibilem, sed si Dijs placet proficuum etiã hanc plurium annorum Asitiam esse contendit: siquidem, vt illi relatum fuit, illa puella, quæ in Germania triennium sine alimentis traduxit, præsentem morbum ex cacochymia suscitatum euasit. Erat prius mitis, benigna, taciturna deses, ac somnolenta, pustulis, & scabie ex copia humoris pituitosi crassi, & viscidum scatebat, quæ cum tantum ieiunium ultro sustinisset, tandem absumptis humoribus, & morbi sublata materia, sanitati restituta appetere coepit. Verum huius puellæ mirabilem historiam alius ad Paulum III. Summum Pontificem ex instituto pertractans post multa concludit. Puellam germanicam natura refertam esse plurima pituita, non modo ratione sexus, sed etiam proprii temperamenti, atq; ex hac crudo-

Simon
Port. c. 7

rum humorum copia frigiditateq; inci-
disse in spasmum vniuersalem: ita vt
ventriculus stupefactus, & , vt ita di-
cam, spasmatuſ, & nihil ſentiens careat
appetitu, deſiderioq; cibi. Addit dein-
ceps, Durat verò vita, quoniã calor
remiſſus eſt, & ſufficiens nutrimento,
ac quod parum deperdat pauco indiget
alimento. Et quoniã e corpore non
egeſſiſſe fertur huius rei cauſã aſſert.
Cum nutriatur ſemi digeſto alimento,
minimeq; groſſo ſua ſubtilitate, & na-
tura ad nutritionem neceſſitate totum
conuertitur in viuẽtis ſubſtantiam:
niſi dicamus, quod ob tantã ſub-
tilitatem in vaporem diſſoluatur.
Hęc ab vtroq; iſtorum dicta
quis ſine riſu excipere queat?

*An longa inedia liberare potueris.
 de puellam germanicam ab sca-
 bie, & pustulis. Cap. 7.*

T Riennali ieiunio à morbis ex-
 pituita libera puella euasit. Cu-
 ratio quidem isthæc est valde longa,
 sed, quod peius est, indigna, quæ à
 viro medico proferatur. Absumpsit,
 inquit, longa, ac diuturna astitia, ma-
 teriam, quæ pustulas, & scabiem fa-
 ciebat. Sed quomodo? nempe abe-
 unte materia ista in alimentum, sed
 quis credat abiisse in alimentum ma-
 teriam, quæ quia à membris recipi
 nequit, abiit in pustulas, & scabiem.
 Non egerebat puella illa, ait alius,
 cur? primò, quia alimentum erat se-
 midigestum, vt iam nihil esset, quod
 ab eo secerni posset. At si ita est, nul-
 lum erit alimētum cruditatibus præ-
 stantius, & tamen cruditates ad nu-
 triendum non conuocat natura, nisi
 tempore magnæ inopiæ. Rursus, ait,

alimentum istud tenue cum sit, non
habet excrementum nisi vaporosum,
quod per insensilem transpirationem
excernitur. Quid audio? nonne
cruditates istæ ad iecur, ut in sangui-
nem conuertantur, trahuntur? nun-
quid secundæ coctionis, quæ fit in
iecore, excrementa abeunt per cutē?
Lapsus fuisti in errorem, in quem ty-
ro medicus non laberetur, nimirum
tertiæ coctionis excrementa tribui-
sti secundæ. Dic mihi præterea cru-
ditates istæ sunt ne purissimo sangui-
ne tenuiores? minimè. At infans;
qui purissimo sanguine in matris ute-
ro alitur, mox in lucem editus duriu-
scula excrementa egerit. Tandem
adiungit, fæces nullas fieri propter
naturæ ad nutriendum necessitatem.
Vade ergo abstine à cibo, donec ne-
cessitate premaris, tunc assume cibū,
& experire, an tibi egerendi neces-
sitas superueniat. Præstiterit sanè vnū-
quemq; ut ab egerendi foeditate ab-
stineat rarò, & nō nisi urgente neces-

fitate cibos assumere. Vnum te ad-
moneo, calorem quando agit in ne-
cessitate naturæ, adhuc esse calorem,
omnem autem calorē separare ete-
rogenia, nihil autem adeo purum
est, quod aliquas partes, quæ separa-
ri queant, non habeat. Norunt hoc
spagyrici, qui post plures cohobatio-
nes adhuc vident separari purum ab
impuro.

*Cruditates non sufficere, ut vita
ad longum tempus sine alio
cibo duret. Cap. 8.*

Sint cruditates aptæ ad nutrien-
dum, quod postea tractabo, nun-
quid iccirco sunt aptæ, ut sine alio ci-
bo annum, aut trium annorum, aut
etiam plurium, vitam possint susti-
nere? Senes facillime ieiunium ferunt
dixit Hippocrates, quod ad omnes
ætates cum senili temperamento ex-
tendi potest, sed admonitum te ve-
lim, ut dum senem audis, non intelli-

Hipp. 1.
aph. 13.

gas decrepitum, nam decrepitos ab hac regula Galenus excludit: quippe crebro nutriri postulant. Attamen dum mihi exiguum valde calorem cum magna cruditatum abundantia proponis decrepitum videris describere. Verum non hic adhareo, pergo ulterius, sit quantumvis exiguus calor, da mihi pondus, mensuramue cruditatum, quas simul vis existere, & propone astitū, qui per annū vult à cibis abstinere. Necesse est, ut iste initio statim tot habeat cruditates, quot suffecturæ sint in integrum annum, nam in progressu abstinentiæ nulla cruditas denuò accedit: quippè ex non cibo nulla fit cruditas. Imaginatione cōcipio eum, qui ad vnius anni ieiunium sese præparet, tamquā nauem, quæ ad annuam nauigationē destinata omnem alimentorum sarcinam, quæ toto anno nauigantibus suffectura sit in se recipit. Recipiat noster astitus cruditatum sarcinam. quod nam in singulos dies erit pon-

dus? libranè? nimium est, quia calor exiguus; demidiumnè libræ? adhuc videtur nimium: sit igitur pondus vnciarum quatuor: neq; enim minus corporea hominis moles exigit: quippè omnia membra à pedibus ad verticem aluntur. Sint quatuor vnciæ singulis diebus. erunt in integrum annum vnciæ mille quatercentum, & sex, quæ reductæ ad libras faciunt libras centum vigintiduas. Quis sub tanto cruditatum pōdere laborans sustinebitur?

Interrogo præterea cur exiguus est calor? respondebis, ni fallor, quoniam cruditatibus oppressus. quo ergo plures cruditates absumet eo vegetior fiet, atq; ita accidet, vt astitus in fine anni vegetiore, quam prius calore sit præditus. Demum statuamus annum, qui duodecim constat mensibus, diuisum in tres quaternarios, alimēti etiam partes duodecim in tres quaternarios diuidamus. Et ex hypothesi calor noster perfectus
 qua-

quatuor possideat gradus, qui tamen in isto afito adeo exiguus sit, vt in vno tantum gradu consistat. Augebiturne iste calor dum cruditates absument quidni? certè si remouet prohibens necesse est, vt augeatur. Augebitur ergo ita vt cum absumpserit vnum quaternarium cruditatū crescat per vnum gradum, si absumpserit duos quaternarios per duos gradus. Hæc omnia ita fieri quid prohibet? fiant igitur, & reperiēs, antequam annus finiatur, octauo inquam mense, alimentum esse absumptum, & calorem ad perfectionem deductum. Quid ergo faciet quatuor mensibus qui restant certè ante quam annus terminetur vita terminabitur.

H

I L

Sit igitur tota extensio caloris A.

|

|

B. C. D. sint tres

E

F

G

quadrimestres, E.

|

|

F. G. sint tres

|

|

alimenti quater-

A

B

CD

B 4

na-

narij H. I. L. agat primus gradus caloris nempe A. spatio vnus quadrimestris videlicet E. absumat vnum alimenti quaternarium H. In ista actione quoniam calor in vno gradu consistens absumpsit vnum alimenti quaternarium, augetur per alium gradum, & fiet duorum graduum nempe B. Tunc quoniam est calor duplex duplum aget. Quid est duplum agere? nempe in eodem spatio temporis hoc est, in vno quadrimestri absumere duplicem alimenti quantitatem. absumat igitur calor itte duplex in secundo quadrimestri duplicem materiã hoc est, duos quaternarios, iam absumpserat vnum, absumpti remanent tres, nec dantur plures, quare deficit alimentum, superest vnum quadrimestre sine cibo, calor autem qui duplex erat, cum confecerit duplicem materiam fit quadruplex, & subinde perfectus. Habes ergo calorem perfectum per vltimos quatuor menses

fine alimento. Erubescas oportet, cū
mathematica demonstratione te cō-
uinctum reperies.

*Non posse rectè duci argumentum
à brutis ad homines. Cap. I X.*

NVlla mihi ex prædictis senten-
tiji argumentum ducat à bestiis
ad homines, nam inter ipsos homines
vnius ad alium diuersitas est maxi-
ma, quam suis carminibus sic expref-
sit Horatius.

*Tres mihi conuiuæ propè dissentire
videntur*

*Poscentes vario multum diuersa
palato.*

Sunt qualitates indiuiduales, de
quibus inferius aliquid dicam, pro-
pter quas contingit, vt quidam viso
cibo alijs iucundo v. g. caseo, ad vo-
mitum proritetur. Si vnius hominis
ad alterum non recipitur compara-
tio, quanto minus recipietur à brutis
animalibus, à quibus temperamento,
figu-

Gal. 1. ali figura, moribus, valde diffidet. Pro-
 ment. pterea Galenus dixit. *A totius sub-*
 facult. c. stantia proprietate suum cuiq; animan-
 6. lib. 1. de stium generi cibum esse familiarem.
 simpl. met. *Afinis quidem, & equis paleam, fœ-*
 d. fac. c. num, bordeum, & id genus alia, leo-
 2. de the- riac. ad num, bordeum, & id genus alia, leo-
 Pis. c. 4. 3 ni autem crudas animalium carnes.
 tēp. c. 4. *Homini tum has omnes coctas, tum*
panes ex frumentaceis seminibus, ut di-
ximus, confectos. Atqui helleboro cotur-
nices, & cicuta sturni citra noxam ve-
scuntur, ceu utiq; eruo boues, & Philo-
 Arift. 1. sophus per victuum discrimina di-
 de hist. versitatem animalium tradidit, quod
 animal. ueritatem animalium tradidit, quod
 c. 1. & lib. etiam cecinit Lucretius, ut videre li-
 8. c. 1. cet apud eum lib. 1. lib. 5. lib. 6.

Multarum rerum in rebus primor-
dia mixta.

Sunt, ideo varijs varia res rebus a-
luntur.

Rursus.

Quippè videre licet pinguescere saepe
cicuta.

Barbigeras pecudes, homini qua est
acre venenum.

Rursus.

Barbigeras oleaster eo iuuat vsq; capella

*Diffluat ambrosia quasi ver, & ne-
ctare tinctus*

*At nihil est homini fronde hac, quod
amarius extet.*

Non me latet venena aliquibus
fuisse facta familiaria Anus Athe-
nienſis, quam refert Galenus nutrita
fuit cicuta: puella etiam fuit, referen-
te Coelio ex Aristotele, quæ educata
veneno educationis ratione veneno-
sa euasit, vt sputo, & quouis humore
alio periremet appropinquantes è ve-
stigio etiam num expirantibus, qui
cum ea coissent. Aliam puellam idem
ex Alberto Magno fuisse narrat, quæ
in trimatu parietibus irreperet ara-
neas venatura, quas voraret, eoque
cibi genere oblectata insigniter ale-
retur sic etiam.

*Profecit poto Mithridates sepe
veneno*

*Toxica ne possent seua nocere sibi
lam*

Gal. 3.
simpl.
med. fa-
cult. c. 17

Coel.
Rhod. 1.
11. c. 13.

Iam igitur dicere fortasse poteris non esse vniuersim verum alimentum aliorum animalium, cicutam videlicet, & veratrum esse homini venenum imo hæc venena hominem etiam posse alere. Ego autem venenum posse assuefactione fieri nō nocuum possibile esse censeo, in alimentum autem abire (quod longè alia res est) non mihi persuadeo. Quod si adhuc alere posse persistas, audi quid ex hac alitione sequatur. Alimentum non solum patitur, dum in substantiam corporis conuertitur, sed agit etiam tribuens corpori quas potest condiciones (hoc alibi fufius pertracto) nunc tibi sit pro hypothefi alimentum corpori assimilari, alimentum corpus. Quidnam est illud, quod facit, vt ex non alimento fiat alimentum? consuetudo, quæ ascititia natura dicitur. Cur ita dicitur? quia id quod à consuetudine inductum sensim est, à natura videatur inductum. inducatur igitur paulatim à consuetudine,

tudine, quasi dicamus a natura, ut venenum, quod alicuius animalis est nutrimentum, fiat etiam nutrimentum hominis, quid inde? istud venenum quod conueritur in nutrimentum ut paulatim patitur, ita paulatim agit. quid agit? conuertit substantiam nutriti in substantiam similem ei, quæ veneno nutritur, ea est substantia animalium, quæ venenum pro cibo habent. iam igitur habes a natura conuertit substantiam hominis in substantiam alterius animalis. Hoc volui dicere, ut intelligas monstra illa, quæ veneno aluntur ita ab humana specie deciscere, ut si vera esset opinio (quæ non est omnino improbabilis) dari formam corporeitatis præter aliam totius, certe secundum illam formam formam diceretur speciem mutasse.

Si præterea non recipias Galenū, qui leoni tribuens pro cibis carnes crudas, homini vero coctas non videtur meminisse Scytharum genus quæ lac concretum cum sanguine potat equi.

equino, Sarmatis, Vandalis, ac innumeris alijs equorum, & vulpium carnes solatio sunt. Semicrudas nō aspernatur Hunnorum feritas, & quod vltimum terribilium est humanas etiā deuorant barbari qui ideo *ἀνδρὸ φάγοι* andropophagi dicuntur. In obsidionibus longis nullus coquing vsus, sed mures, & alia insecta, imo quod fēdissimū auditu est matres filios deuorasse dicuntur. Vnde constat hæc omnia posse alere. possunt quidē (re spōdebo) si assuetudo naturā ita facere cogat. Lacte nutriūtur infantes, lac autem à sanguine, quo in vtero alebantur sola maiore elaboratione differt. Sed cur sanguine extra vterū quemadmodum in vtero non nutriūtur? Videlicet quia assueti ab infantia humanum sanguinem ore exhaurire ferinam acciperent naturam. Barbari igitur, qui hac naturæ prouidentia abutuntur, & sanguinem, carnesq; humanas pro victu habent, me

ritò inhumani dicuntur, quasi ab humana conditione recedentes .

Daniel
c. 4.

Si cui præterea in mentem veniat Nabuchodonosor, qui, (vt diuina testatur historia) toto septennio fœno fuit nutritus, vnde non videtur Galenus recipiendus, qui ab vsu humani cibi fœnum excludit, multis responsionibus faciemus ei satis. Inprimis ad diuinam voluntatem cum sacris autoribus recurrimus, Deus enim, qui supplicio Nabuchodonosorem affecit eum hoc pabulo vti voluit, deinde vocabulum originale, pro quo fœnum vulgata lectio transtulit in Dictionario Aramæo (est enim liber ille Danielis ex Chaldæo translatus) legitur hisbà, hoc est, herba, vescebatur herbis dumtaxat, herbas autē quis ab humano cibo excludit? eas in acetarijs assumimus, eisdem viros sanctitatis ergo in diserta loca se conferentes vsos fuisse legimus. Sic etiam Iudas Machabæus, qui Antiochi tyrannidem aufugiens, ne diuinam

2. M2.
chab. c. 5.

nam legem relinqueret cum socijs in desertum locum se contulit, & ubi cum feris vitam ageretur fœno vesciebantur. Vel fœnum accepit in donū quod Nabuchodonosor in supplicium, vel fœni nomen accipitur pro omni herba. Cæterum Macabæi nescimus quantum in deserto permanserunt, Nabuchodonosor septem annis vitam brutorum instar egit, & ex victu etiam ad brutorum figurā mutatus fere humanam exuerat naturā.

De Chamæleonte. Cap. 10.

Hæc sufficiant, ut intelligas brutorum cibos, non omniam, sed aliquorum posse consuetudine mutante hominis naturam fieri hominis cibos, cum tamen hoc non in omnibus cibus admittatur non potest efficere præpositionem vniuersalem, ex qua deducatur argumentum. Adiungite in hac argumentatione à ferarū cibo ad humanum victum multa afferri

ferri pro certis, quæ sunt incertissima. Qualis in primis est Chamæleon, quem Plinius ait, *solum animalium nec potu, nec cibo ali, nec alio, quam aeris alimento*. dixit *solum* sui oblitus quippè Astomos prius solo halitu vivere dixit. Hoc tamen illi facile condonarem, dummodo apud Aristotelem, qui hoc animal tractavit, dissecuit, exactè descripsit, tale quidpiam reperirem. Verum cum eius historiam narret de nutrimento ne verbum quidem, aere autem nutriri, non erat res omittenda, præcipuè à diligentissimo naturæ scrutatore. Scaliger illi annuam dumtaxat in ediam tribuit. At si totum annum sine cibo viuit, aut alterum annum, aut saltem alterius anni partem mutatus in animal comedens transigit. Hoc autem quis credat? Minus verisimile est, quod Delecampius addit, famem multos menses tolerare, famemne à natura data, cibi autem assumendi potentia denegata? Est fames tri-

Plin. lib.
8. c. 33.

Scal. exercit.
196. n. 4.

stis fenfatio, quam omnes viuentes expellere nituntur, & Chamæleo solus viuentium iners fame se torqueri sineret. Et quorsum illi lingua est data, si astitus est? quam sesquipalmarum habet in cuspide perforatam, multo viscoso humore illitam, ut eius vibratu, & muscas, & scarabæos, & formicas, & alia insecta ad victum aucupetur, vibrat verò fortissimè, & solertissimè. Cur etiam egerit fæces, ut Cardanus ex relatu alterius refert? num fæculenta deiectione ex aere concrefcit? Sed de Chamæleonte satis, sit tibi multarum fabularum, quæ in animalium historijs inseruntur, exemplum.

De Manucodiata, apibus, & cicadis.

Cap. II.

MAnucodiata in aere viuit, sed non ex aere, nam ibi etiam volatilia venari potest quibus alatur, ut pisces piscibus. Apes, & cicadæ dicuntur

cuntur rore victitare, alterum negare videtur Virgilius, alterum fateri, inquit.

Dumq; thymo pascentur apes, dum rore cicadae.

Apes floribus pascentur, hauriuntq; ex eis partes tenuiores, sed crassiusculum quidpiam assumunt, aliter quomodo posset cera euadere? forsitan inter se diuersa munera obeuntes alię hoc alię illo victitant cibo, vnde singulis varia nomina indidit Ælianus ex aliorum relatu. Appellantur quędam dulces, quędam firenes, alię operarię, alię figulę. Cicadas rore vesci dixit idem Ælianus, vt iam Virgilius in hac opinione nō sit solus, vterq; vulgarem sententiam est sequutus, cum hoc idem Aristoteles narrat, ex rusticorum mente se loqui declarat, ex propria nihil aliud nisi eas esse animal maximē ieiunū, siquidem ijs alimento est humor, qui in corpore remanet. Quicquid vero isti non vulgares homines si-

Æl. lib.

5.C.42.

Æl. li. 1.

C.20.

Arist. de

hist. an.

li. 5.C.30

Arist. 4.

de part.

an. c.5.

mul cum vulgaribus sentiant in hoc fidem non merentur tum quia cicada maximè eo tempore viuunt, quo ros non cadit è coelo: viuunt nempe, suoq; importuno cantu aures fatigant æstate feruentissima, ros vere gignitur: tum etiam quia ros nequit alere, quippe vt alat, oportet vt à calore coquente concreseat: ros à calore dissoluitur, & hoc nō solum experimento omnem rationem superante, patet, sed etiam Aristotelico fundamento, qui ea, quæ concrescūt à frigido à calido solui ait, concrescit autem ros à frigido licet minore, quam pruina: concrescit enim tempore tepido, hoc est verno, sed in hora frigidiorè nempe nocturna. Itaq; neq; apes, neq; cicadae nutriuntur rore. Apes enim licet roridam substantiam accipiant, eam non in nutrimentum, sed in mellificium absumunt, signum huius rei accipito à Philosopho, quia nempe vno, vel altero die cellas melle repletas inueniunt apiarij.

Arist. 4.
meteor.
c. 3.

Arist. 5.
de hi. an.
c. 21.

Ex

Ex rore autem mel conficitur, sed non solo verum qui mixtus ab ore apum vomitur, neq; enim aliter dulcesceret, sapor dulcis optimæ mixtionis, perfectæq; coctionis est index.

Parergon de Manna. Cap. 12.

Hinc etiam intelliges mel aereū, quod & manna appellatur, quo utimur ad soluendum ventrem, esse rorem terrena portione admixtum, illud Galenus agnouit licet solutiue facultatis non fuerit conscius, eius materiam non rorem esse dixit, sed rori congenerem, quæ quamuis sit eiusdem cum rore generis, non tamen assidue, neq; copiosè, ut ille provenit, quod agricolæ videntes per iocum dixerunt *Iuppiter melle pluit*. Esse quidem mel roridum, siue aereum, aliquid à rore diuersum, constet & ex tempore, quo colligitur, & ex locis, neq; enim, ut ros, ubiq; cadit, imo neq; super omnes arbores,

Gal. 3.2.
lim. fa-
cult. c. 39

Val. de
Sacr.
phil.c.7.

sed super quasdam, & vt Galenus ait
ex plantis, ex quibus colligitur boni,
aut mali quicquam ei accedere. Non
possum non hic obiter erroris infi-
mulare Conimbricenses, & Vallesiu
qui mannam istam, qua vtimur, & il-
lam, quæ in deserto ad hebræorum
cibum è coelo pluebat, vnam, & ean-
dem rem esse dicebant. cum tamen
in omnibus, & singulis inter vtramq;
differentia sit maxima. lege sacram
paginam, & hoc ita esse fateberis.
Manna hæc nostra, tamquam frag-
mēta sacchari conspicitur, illa semi-
na coriandri referebat. Hæc pluit
certis temporibus, certis quibusdam
regionibus, supra quasdam plantas,
illa continuo in solis hebræorum ca-
stris, & singulis diebus, præter quam
sabbato. Hæc seruatur per plures mē-
ses incorrupta, illa seruata in poste-
rum diem corrumpebatur, solum die
veneris licebat colligere per sequen-
tem diem. Ista saporem habet cum
dulcedine quadā ingratum, illa adeo
erat

erat grata, vt sacra pagina in libro sapientię appellet eam *omne delectamentum in se habentem, & omnis saporis suauitatem*. Quod quidem dictum est ad significandum hyperbolicè iucundissimum saporem, quo erat prædita, nō autem, vt volunt aliqui, quod se se ad vnius cuiusq; libitum accommodaret; quomodo enim omnes sapores habuit, si alibi nempè innumerais sapor eius describitur? *circuibatq; populus, & colligans illud frangebat mola, siue terebat in mortario, coquens in olla, & faciens ex eo tortulas saporis quasi panis oleati*. Nunquid ita fieri poterit ex hac nostra manna? cui nomen solum ad similitudinem illius non in specie, & substantia, sed ex pluendi modo inditum fuit. Tandem hæc nostra aluum soluit, illam aliam quis sanæ mentis hac facultate præditam fuisse arbitrabitur? insanit quippè in hac parte Vallesius, inquit, cibum istum principio contulisse, vt medicamentum ad deponēdam cacochy-

Sapient.
c. 16. nu.
20.

Num. c.
11. nu. 8.

Pl. 77. n.
25.

miam, quam ex esu cucumerorum, peponum, porrorum, & alliorum, quibus multo tempore in Ægypto erant cibati, contraxerant, expurgatis iam consuetudo fecit idoneum, & suauem cibum. Nunquid medicamentum purgans hominibus ita gentibus, nullo alio cibo ventibus poterat non deijcere vires? At cibus iste panis eloim dicitur, quod vocabulum communis translatio vertit, panem angelorum; alij panem fortium. Erat panis è coelo datus, fortitudinis conciliator, forsitan, quia dicebat populus. *nauseat anima nostra super cibum istum leuissimum*. putat ille fuisse levis nutrimenti, sed pro leui transfert Mercerus *vilem*, & ita consonat historia. Nam videbatur populus iam ab vnus cibi pauco cōdimento indigentis vsu abhorrrere, ideo clamabat. *quis dabit nobis ad vescendum carnes? recordamur piscium. quos comedebamus in Ægypto gratis, in mentem nobis veniunt cucumeres, & pepo-*

pepones, porriq; & allia. Anima nostra Ex. 16. n. 36.
 arida est, nihil aliud respiciunt oculi no-
 stri, nisi man. Dedit autem eis Domi-
 nus in escam coturnices, nec abstulit
 man. etenim quadraginta annis, do-
 nec peruenerunt ad terram habita-
 bilem semper manna pluit illis Iosue c. 5. nu. 12. dese-
 citq; manna postquam comederunt de
 frugibus terre. ab hac digressiuncula
 non potui me abstinere, vt à re seria
 omne ridiculum exploderem.

*Apocrisis ad exemplum brutorum
 quæ tota hyeme in latebris de-
 gunt. Cap. 13.*

Reuertor ad brutorum exempla, Gal. 5. loc. aff. c. 1. de ven. sect. ad- uer. Era- ras. c. 9. 1. Aph. 15.
 quæ non habent vim ad pro-
 bandam diutinam hominum absti-
 nentiam. Animalia per plures men-
 ses mortuorum instar in latebris de-
 gentia à multis afferuntur præcipuè
 à Galeno, qui non semel eorum facit
 mentionem. Et in libro aduersus Era-
 sistratum causam refert ad paucita-
 tem

tem effluxus : nam certum quidem est. *Vbi nos ambiens frigidus, insuperq; animal sine motu degat, desari ilico exteriorem superficiem, defluereq; nihil prorsus, ut undequaq; parum, & ob id fera quaecumq; latibula incolunt, alimentis opus non habent.* In aphorismis autem ad paucitatem caloris, ideoq; hæc animalia comparat hominibus imbecillis si aqua frigida abluantur, refrigerati nēpè remanent non sicut robusti, quibus eadē ablutione robur additur sic, & animalium quaecumq; sunt natura frigidiora, ijs calor innatus à frigore hyberno superatur, adeo, ut extinguatur. quare plurima ipsorum similia mortuis conspiciuntur, cum sine sensu, ac motu in latebris iacent, quædā vere prorsus in hoc ipso affectu moriuntur. Sic Galenus, quod nam ergo argumentum potest confici ab animalibus, quæ veluti cadauera ab omni sensu, motuq; priuata iacent, & quorum aliqua moriuntur, ad homines, qui omnes suas actiones ritè peragunt.

gunt? Illud etiam non omittam Galenum diminutè quidem hoc exemplum pertractasse. Nam ex animalibus latebras hyberno tempore incolentibus, quædam ex isto diuturno somno exilia, graciliaq; remanere, quædã autē impinguari scimus colubri, serpentesq; & viperę longo somno gracilescunt: quoniã eorum calor licet exiguus in multo humido balsamico, velut scintilla ignis in stercoreario sensim depascitur. Atq; hoc animalium genus nō mirum est si à frigore offensum diù sine cibo semimortuum iacens, sua met pascatur pinguedine. Aliter vrsis contingit, de quibus Aristoteles, & Glyribus, de quibus Martialis.

Arist. de
hist. an.
lib. 8. c.
7.

Tota mihi dormitur hyems, & pinguior illo

Tempore sum, quo me nil nisi somnus habet.

Pinguescendi causam existimant nonnulli esse cruditates, ex quibus alitur, in corpore innatantes: quippè hæ

hæ prius in suis locis aceruatæ, & cō-
densatæ non ita augebant corporis
molem, vt augment postquam rarefa-
ctę dispersuntur. Verum mihi ma-
gis placet aliorum inuentum, qui di-
cunt animalia isthæc non omnino si-
ne cibo esse verum per somnum spu-
mosam humiditatem ad os emittere
in quo formicæ pastum quærentes in
pastum istorum animalium tamquã
visco apprehenduntur. Vtcunq; sit
homo sanguineum, valdeq; spiritale
animal Vrsis, & Glyribus comparare
est nefas. his enim vigilantibus pau-
ci insunt spiritus, dormientibus ferè
nulli, effluxus propter cutis densita-
tem, substantię crassitiem, caloris pau-
citatem, non fiunt, & multo magis
propter exercitiij defectum. virtus
animalis cum non fatigetur, nullum
postulat subsidium; vitalis cum non
ignescat, non requirit materiam: na-
turalis cum parum depascatur, pau-
co indiget cibo, maximè eueniūt hæc
omnia tempore dumtaxat hyberno,

tu autem afitos mihi constituis, qui
tā in calido, quā in frigido aere ābū-
lant, loquuntur, omnesq; actiones,
præter vnā nutritionem peragunt.
Meritò ergo dixi à brutis ad hominē
exempla nihil conuincere.

*Refellitur prima ratio opinantis calo-
rem nostrum posse aliquando ocieri.*

Cap. 14.

A Ccedo ad alium, qui postquam
omnium recenset, refellitq;
sententias, suam constituit, nempe in
abstinentibus, de quibus agimus calo-
rem naturalem permanere omnino cir-
ca nutritionem ociosum. Id & rationi-
bus, & autoritatibus ita multis com-
probat, vt singulas in examen voca-
re inutilis foret labor, aliquas tamen
refellere omnino necessarium. Cre-
diderim omniū rationum eam præ-
cipuam esse, qua calorem statuit pos-
se humido adæquari, & tūc neutrum
superabit, quoniam, vt Aristoteles

Arist. 2.
de ort. &
iter tex.
48.

ait, omnibus contrarijs perpetuum,
ideft, vt mutantur in fe inuicem, fi
non coæquantur viribus, calor itaq;
vbi coæquatur humori, eum in fe
vertere atq; absumere non potest.

Arist. li.
1. de ce-
lo tex.
10.

Agendæ profectò gratiæ sunt viro
huic; qui immortalitatem ab omni-
bus expetitam, suis rationibus possi-
bilem esse demonstrat. Sciat tamen in
primis vnius rei vnum esse contrariū,

quod ab Aristotele suo poterat didi-
cisse, quare si calido frigidum est cō-
trarium, humidum contrarium esse
nequit, vt hinc pateat dogma, quod
affert, contrarium, vt contrarij natu-
ram absumat debere esse inæquale
non habere locum in præfente fer-
mone, in quo agitur de calido agen-
te in humidum. Insunt in nostro cor-

Gal. ad-
uers. Lyc.
c. 7.

pore calor, & humiditas duę qualita-
tes, ex quibus vna substantia confici-
tur, quæ naturalis calor appellatur
ab efficacissima, quæ in eo est quali-
tate, igitur vel sunt calidum, & humi-
dum duę partes vnius substantiæ adeo

exiguæ, vt se se inuicem permeent, vel sunt duæ substantiæ, sub vna quãtitate, hoc vnum certissimum est non posse calorẽ humido copulari, quin illo non depascatur. Qua propter coniugium indissolubile, quod fit inter calidum, & humidum, in quo calor mas est, humiditas foemina, quæ calori subijcitur, tunc dissoluetur, cū per interitum alterum istorum euanescat.

Dicet aliquis immeritò fuisse taxatum, quod immortalitatem videatur fateri, cum tamen illi ocium caloris nō perpetuum, sed ad tempus esse velit. ego rursus statuo calorem, qui per viginti, & plures adhuc annos potest in ocio permanere, posse etiam permanere in omnem ætatẽ, qua propter, & senium, & mortẽ, ad quæ duo calor nos exiccās deducit euitabimus, senescēdi autem, & moriendi necessitatem ex calore prouenire alibi demonstrabitur. Interrogo nūc à quo ista æqualitas, quam supponis

ponis inter calidum, & humidum poterit præuerti. Si ab erroribus dicas, at errores euitari posse dicam, si aerem ineuitabilem proponas, recipiã dūmodo mihi concedas aeris efficaciam intemperamenti nostri permutatione maiorem esse, quam ut possit lente procedere. Et nonnisi post viginti annos aliquam inæqualitatem inducere. Imo verò ab aere continuo alteramur, & adeo mutamur, ut intra paucos dies, non dicam horas ab vno ad aliud temperamētum deducamur. Idcirco medici in remedijs magnis rationem habent, & temporis, & ætatis, & regionis. Sed nã clarior est isthęc res, quam vti longa indigeat probatione.

Ego verò iam non ab externo; sed ab interno principio non posse istam paritatem calidi, & humidi perdurare tibi ostendam. Omitto ex hac paritate posse inferri temperiem equalem ad pondus, quam qui concedūt momentaneam esse fatentur. Dic
mihi

mihi nonne calor mobilitatem præstat, & mobilitas calorem? Hoc etiã alibi probandum relinquo, nec enim omnia in omnibus locis sunt dicenda. Nonne rursus substantia humida, & substantia calida ita sunt simul, ut ad motum vnius moueatur alia? hoc etiam te non negaturum spero, si minus moueatur calidum, & relinquat humidum, ubi calor nõ adest morticinium est. His igitur duobus lætis fundamentis, fac ut mobilitas, quæ in calore est moneat secum humidum, motu humidum exsiccabitur, ergo deperdita vna illius parte inæquale remanebit calori. Hoc euidentius videbis in toto homine, qui si calido temperamento præditus est, exercitijs delectatur, eisdem exsiccatur, & calorem efficit vegetiorem, quam prius. Patere arbitror iam æqualitatem prædictam ab interno principio intra exiguum temporis spatium debere destrui.

Ad alteram eiusdem rationem.

Cap. 15.

Comparat ille calorem, (qui agēs naturale cum sit necessario operatur) cum potētijs liberis, quæ ad libitum possunt à suscepto opere defistere, hoc autem quo iure faciat ipse viderit. Ait posse ob alimenti defectum, aut prauitatem, non esse passū agenti debitè applicatum, quæ conditio in omni actione requiritur. At calor humidi coniugio semper gaudens non potest non semper suo pabulo adhærere. desit alimentum, sit cibus ineptus, non deest humidum, in quo depascatur, imo, si hoc desit, deest vita. At ille non ita sentit, sed maior, inquit, caloris vis requiritur ad nectendum animam corpori, quàm ad nutritionem peragendam. Sed dicat quæso, in quo consistit, iste nexus? Sanè Aristoteles, qui mortem appellauit extinctionem caloris, vi-

ram diceret eiusdem caloris duratio-
nem, durat ergo calor, dum eius pa-
bulum durat, ergo nexus animæ in
corpore, hoc est vita pari passu cum
nutritione cōcurrit, vt verā sit sen-
tentia superius prolata. *tandiu viui-*
mus, quam diu nutrimur. Implicat se
deinde in triplici calore, à quo nescio
quomodo possit se explicare. Scio ta-
men id, quod ille non negat, calorem
innatum ab influente foueri, sed in-
fluens calor à quo fouetur, & profectò
necesse est, vt ab aliqua re denuò ad-
ueniente, hæc autem est alimentum.
Tandem exemplum ducit ab aqua
vitæ, quæ conseruat suum calorem
sine nutrimento. Certè insanire libuit
hunc hominem, nam in primis inter
viuens, & non viuens quæ nam pro-
portio existit? Relinque vas aqua
vitæ plenum sine tegumento, quid
intra paucas horas reperies? certè ni-
hil. At corpus nostrum tegumento
caret, quippe rara est textura cutis.

Ad tertiam eiusdem rationem.

Cap. 16.

EX parte animę (addit ille) nullũ
 requiritur alimentum, ita est, nec
 anima, credo, deficeret ob alimenti
 defectum sed nostra aliò abibit, bru-
 torum autẽ non subsisteret in corpore,
 cumq; non possit extra corpus subsi-
 stere extingueretur. Itaq; quo ad ea, quę
 nobis apparẽt *vnus interitus est homi-*
num, & iumentorum dixi quo ad ea
 quę apparent: nam post obitum no-
 bis conspicuum sapientissimus Salo-
 mon postea ex propria loquutus sen-
 tentia. *& reuertatur puluis in terram*
suam, unde erat, & Spiritus redeat ad
Deum, qui dedit illum: Anima igitur
 quęcunq; illa sit alimento opus non
 habet, sed vt permaneat in corpore
 habet: quippè vinculum, quo vnitur
 corpori, aut dispositio, qua corpus
 est aptum ad retinẽdam illam, est ca-
 lor innatus, hoc est substantia ex ca-
 lido,

lido, & humido constans. Coeterum, inquit ille, possunt aliæ actiones feriri, vt augmentatio, generatio, & ratiocinatrix in pueris, cur non feriabitur nutritio? Nulla quidem feriabitur, da augmentationi materiam, da generationi semen prolificum, da potentijs ratiocinantibus instrumenta apta, videbis vnamquamq; istarũ subito agere; sed cur natura aptam semper ab initio materiam, & instrumenta tribuit, nutritioni, alijs non tribuit? Hoc non sine prouidentia factum arbitror. In primis augmentatio si semper homines comitaretur viuendo fierent gigantes, vnicuiq; autem est præscriptus sue magnitudinis terminus, hoc tibi manifestum fiet, si considerabis dentes, qui continuo attritu minuuntur, continuo augeri, ac propterea materiam augmento necessariam in maxillis naturam seruasse, cætera membra cum iam creuerint quantum est satis, non amplius maiori accretioni à natura accipiunt

matériam. Generatrix si semper ageret, multa sequerentur incommoda: nam infantes, quibus & ad nutritionem, & ad augmentum necessaria est duplex materiæ quantitas, profectò necessaria foret triplex; eaq; ob superfluam humiditatem, quæ in illa ætate viget effingeret stolidos. Præterea infans delinitus, delectatione nunquam à coeundo cessaret, ut non cessat ab edendo, & cum sit valdè resolubilis tantam resolutionem non sustineret: si enim Galenus pueris antè decimum quartum annum sanguinis missionem interdicit, quia non possunt tolerare duplicem euacuationem, alteram quæ per poros, alteram, quæ per venæ sectionem fieret, quanto magis intolerabilis eis esset resolutio, quæ fit per coitum quæ si excedat, quadragesies ab Auicenna sanguinis missionem superare scribitur. Ratiocinatrix anima si in vtero adefset profectò infans in vtero maximam vim pateretur, & extra vterum in

primis esset ratio cinatio fatua, vt pote sine experimento, deinde non posset exprimi sermone: quippe sermo addiscitur: voces enim significant ex instituto. Vnde futilis est interrogatio eorum, qui quærunt, si infans nutritus in deserto loqueretur, quo sermone deberet vti? ac si vllus sit sermo, in quo voces naturaliter significant.

Ad quartam rationem. Capitulum 7.

Aliud conficit argumētum, quo probet neq; ratione totius subiecti esse impossibile viuere sine alimento. Nam omne subiectum suapte natura aptum ad aliquod genericum accidens. e. g. corpus ad colorem, erit aptum ad omnes illius accidentis species indifferenter, vt idem corpus ad album, & ad nigrum, cum igitur vite natura substantia sit temporis vt alijs plerisq; subiecta accidentibus, erit similiter subiecta tempo-

ris speciebus, videlicet breui, aut longo. Si ergo non est à ratione vite alienum posse biduum à nutriendi munere ociari, pariter ab ea dissentaneum non erit posse biduum, & amplius à nutricatu vacare. Multis responsionibus posset huius argumenti ineptia ostendi, sed breuitati consulens non admitto posse biduo, imo nec vna hora à nutricatu naturam ociare. Si nutricatum accipiat pro assimilatione alimenti, quàm continuo calor molitur.

Ad quintam rationem. Cap. 18.

Addit actiones interpellatas posse & ad breue, & ad longum tempus intermitti, sed quis vnquam dixit actionem calidi in humidum, imo nec actionem quamlibet naturalem esse interpollatam? Adiungit humidum non consistere in indiuisibili, sed latitudinem obtinere, quare non potest cito exhauriri. Imo consistit

fit inindivisibili, quælibet enim humidi pars quantumvis minima coniunctam habet calidi partem minimam, ita ut se se inuicem penerent, nec propterea me penetrationē corporum admittere existimes, nam penetratio est impossibilis naturaliter ratione quantitatis, at calidum, & humidum sub vna, & eadem quantitate insunt. humidum (adhuc instat) posse in ea proportionē existere, ut nō absumatur, hoc iam diximus non posse fieri. Tandem nec ratione spirituum esse ait absurdum ociare nutritionē, quoniam plantę sine spiritibus viuūt, suæq, vitæ munera exercent. O pulchrum dictum, parum sanè abest quī etiam nos terræ radicibus adhærere dicat. Nonne differentia est inter viventia? plantis quidem longè nobiliorem vitam viuunt conchilia, quæ sunt prorsus ignobilia. Nūquid quoniam ea, quę vno, & eodem loco permanentia continuò cibantur, carent spiritibus ideo etiam animalia, quæ
exer-

exercentur, quæ in varios usus vitæ
tempus distribuunt spiritibus care-
bunt? Pudet me in his tempus con-
terere. Accedo ad autores, quos in
suam tutelam aduocat, & breuiter
me expediam, siquidem plusquàm ini-
tio propofui, his ineptijs me addixi.

*Ad autoritates, quas sibi fauere
existimat. Cap. 19.*

IN libello de flatibus Hippocrates
sic ait: *Tanta omnibus corporibus
spiritus necessitas extat, ut siquidem ab
omnibus alijs abstineat homo, neq; cibū
sumat, neq; potum, possit tamen dies
duos, vel tres, vel plures ducere, si cui
verò spiritus in corpus viæ intercipian-
tur, in breui parte vnius diei intereat, ut
vel hinc quanto vsui spiritus corpori sit
liceat aestimare. Amplius autem ab om-
nibus operibus aliquādo immunes quie-
scunt homines: multæ enim sunt muta-
tiones in vita. verum ab hoc opere nulla
omnibus mortalibus animantibus requies*

contingit. Sic Hippocrates, qui cum ab omnibus operibus quiescere posse homines dicat, iam videtur fateri etiam à nutritione posse quiescere. Sed quidem quam præpostere Hippocratis mentem percipit. Prius Hippocrates (de actionibus naturalibus verba faciens,) dixit posse hominem per duos, aut tres dies sine cibo vivere. hoc fateri debemus. Postea accedit ad facultates animales, atq; ait ab omnibus posse hominem cessare ab spiritus susceptione, hoc est, ab aeris attractione, quæ fit ore, naribus, & transpiratione non posse. Sanè possunt & motiones, possunt & expulsiões, quæ musculorum ope fiunt, ut mictus, & egestio, quædam per plures, quædam per pauciores dies, respiratio non potest. Et quamvis Hippocrates dicat nullam respirationis esse requiem, quasi innuens nec per minimum spatium posse animal respiratione carere, iste tamen novus interpretes, Hippocratem loqui aut de cessa.

cessatione, quę longo tempore fit: nā
 etiam in vtero puer sine respiratione
 prioribus mensibus viuit, & hysteri-
 cis accidentibus comprehensę mu-
 lieres sine respiratione viuunt. Cœ-
 terum puer quemadmodum ore nō
 accipit cibum, sic neq; membris re-
 spiratorijs aerem, sed per matris ar-
 terias aerem, per venas nutrimentū.
 Hystericę mulieres non carent peni-
 tus respiratione, nam ἀπνοια apnēa,
 idest, non respiratio, & ἀρροφια hoc
 est, non nutritio à medicis, non pro
 totali actionis priuatione accipiun-
 tur, sed pro minima quadam, & vix
 sub sensum cadente actione, & de ap-
 nēa quidē ita Galenus est *super alius*
respirationis affectus, quem apnēam
(quasi non respirationem dixeris) nomi-
nant nulla, ut aspicientibus videtur fa-
cta respiratione, verum ut rei ipsius na-
tura declarat, eam non fieri incredibile
est, nam impossibile videtur, ut omni
respiratione exactē priuatum in vita
seruari possit, quamuis ea animalia, quę
in

Gal. lib.
 4. de loc.
 aff. c. 7.

in cauernis latere consueuerunt thora-
 cem mouere videantur minimè. De a-
 trophia autem sic, *actionis digerendi* 3. Sym-
pt. caus.
C. 4.
in corpus alimenti, siue priuatio, siue,
imbecillitas, atrophiam necessario indu-
cet, ita Galenus, quem locum mali-
gnè autor iste citat siquidem priua-
tionem dicit, imbecillitatem tacet. Sci-
 re tamen oportet actiones vitari cū
 prauè fiunt, aut cum non fiunt, non
 fieri autem apud medicos est exili-
 ter admodum fieri; atrophia igitur,
 in qua penitus nutritio deficiat pau-
 carum horarum erit, ea autē, in qua
 nutritio exiliter fit, longioris tempo-
 ris, vnde in hac non solum gracilescit
 corpus, sed valdè extenuatur, quia
 parum est, quod reponitur, sed tan-
 tum, quantum impedit, ne calor de-
 fectu pabuli extinguatur iccirco Ga-
 lenus aliquando ait, *id quod velut pri-* 3. Sym-
pt. C. 1.
uatio est, in crudis consistit succis, loqui-
 tur de nutritione, in qua non ausus
 est dicere priuationem, sed veluti
 priuationem. Itaq; vera atrophia est

Cel. lib.
3. c. 22.

Gal. 5 de
loc. aff.
c. 1.

in ultimo quando iam nihil humidi remanet, quod calidi sit pabulum, & ita intellige Celsum dicentem atrophiam fieri *aliquibus descendentibus, nullis verò in eorum locum subeuntibus.* dixit nullis hoc est *paucissimis.*

Tandem locus est Galeni, quem sibi fauere putat, quippè sic habet, *si neq; sentiendi, neq; mouendi ab ele-
ctione facultatē animal habuerit, neq;
nutriatur, veluti latentibus accidit animalibus, nihilominus viuere ipsum,
posse, quoad cor manserit illæsum haud
quaquam negandum est.* Hæc verba videntur significare posse animal sine nutritione viuere, sed quoniam ait, *quemadmodum latentibus animalibus accidit.* Dicendum est, intelligere vitam posse per aliquod tempus sine cibo permanere, sed obstant eiusdem verba, quæ adiungit, *ubi quis ob viriū hepatis imbecillitatē, sine alimēto remanens diutius etiā sufficere potest, at verò cor si spiratione priuetur hominē illicò perire necesse est.* cum dicat ob

virium hepatis imbecillitatem, iam manifeste indicat se non loqui de cibi defectu, qui exterius offertur, sed de sanguificationis priuatione. Ita est, non tamen, ut hæc verba sint ad declarationem priorum, sed allata, veluti quoddam additamentum. Quasi dicat sine cordis actione ne momento quidem temporis animal viuere potest: sine motu, & sensu, ut in apoplexia, sine cibo, ut inualida appetentia potest per aliquot dies perdurare. Tunc adiungit, si hepar non sanguificet etiam viuere animal per aliquod tempus potest, si verò respiratio cordi deest, statim animal peribit. Quare? nempe quia respiratione vna tantum aeris attrahitur, tantum etiam refrigeratur calor, tantum fuliginum emittitur, quantum sufficit pro vnius inspirationis, & expirationis spatio. At verò in corpore tantum alimenti adest in tertia coctione, ut etiam si iecur non suppetat nouum sanguinem per aliquot dies, habeat calor

calor unde alimentum sumat. Queris
per quot dies & hoc libens subiungā.

*Præstitutum astitia citra noxam
tempus. Cap. 20.*

IN primis triduanam astitiam pos-
se hominem impunè tolerare e-
xemplo nobis sint medici diatritarij,
quorum dux Theſſalus fuiſſe perhi-
betur. Hi per triduum ægrotos à ci-
bo prorsus abſtinere cogeabant, & (vt
credibile eſt) eorum quàm plurimi
euadebant, alias a ſua ſecta deſiſte-
rent. Nutriebant autem ſuos ægro-

Gal. 10.
meth. c. 6

tos hoc modo (vt refert Galenus) pri-
mum quarta die eos cibabant, mox
ſexta, poſtea octaua. Poſſe præterea

Gal. 2.
dier. de
cr. c. 12.

inedia ad quatuor integros dies ſine
mortis periculo extendi. Nam quar-
ta die morbum exactè peracutū ſuum
habere vigorem dixit Galenus. At
morbus exactè peracutus eſt, cui

Hip. 1.
aph. 7.

Hippocrates extreme tenuiſſimum
preſcribit victum, extreme autem re-

nuiſ-

nuissimus victus (sic exponente Gal. 2.
leno) est nullus cibus . Esto verò (in- Gal. 2.
dier. de-
cr. C. 11.
quit alibi Galenus) iuuenis quispiam
validus morbo corripitur, qui in primo
quaternario iudicari debeat aphorismū
potissimum in hoc iuvene reuocans in-
memoriam, ubi morbus peracutus est
statim, & extremos habet labores, &
extreme tenuissimo victu utendum est.
neq; alimenti quicquam huic, neq; me-
licratum, neq; quicquam aliud simile
exhibeto, imo etiam ab aqua potu quan-
tum fieri poterit abstinere iubeto.

Habes quatuor dierum asitiam.
Verum Galenus vltius progressus,
ausus est septimanæ ieiunium impe-
rare, inquiens. Quin si præterquā quod
iuuenis sit, & validissimis viribus præ-
ditus, etiam se longam inedia ferre
posse ipsemet fateatur, ac præter hæc a-
gre transpirabilis tibi appareat, ac nullo
etiam tali morbo corripitur, qui vel
oxymel, vel mulsam requirat, is omni-
no ad septem vsq; dies a cibus abstinere
potest, qui si ad tres, vel quatuor quater-

Is. 40. niones crisis futura videatur, non ita
 Job 23. abstinere potest nec sola potione seruari.

1. 2. 3.

Non ita audax fuisse videtur au-
 tor libelli de carnibus, seu potius de
 principijs, qui sic ait. Si quis in septem
 diebus nihil edere, aut bibere velit, ple-
 riq; quidem in ipsis moriantur, sunt au-
 tem, qui ipsos transmittunt, & tamen
 non moriuntur; sunt etiam quidam, qui
 persuasi, ut ne desperarent se ipsos fame
 conficientes, sed comederent, ac biberet.
 Verum venter non amplius suscipit. ie-
 iunum enim intestinum in his diebus
 concreuit, moriunturq; etiam illi. Ha-
 ctenus sunt verba auctoris, qui ex vi-
 nius hebdomada inedia exficari
 ait, ac concrevere intestinum, ut po-
 stea licet cibus assumatur transeunti
 chylo non cedat, ac proinde non pa-
 teat adytus ad iecur, sic mors adue-
 nit ob defectum nutritionis. Non
 deest Neotericus quidam, qui posse
 hominem, ait, septem totos dies sine
 cibo vivere, idq; narratum sibi, & o-
 lim fecitasse, & nunc Græcorum

Hie. Mer.
 var. lect.
 lib. 6. c. 8.

monachos facere, qui sæpe, & septē,
& pluribus diebus absq; ullo cibo vi-
uant, neq; fame crucientur, ob id
asitai appellati. Verum fides apud
istum autorem, seu potius apud eos,
à quibus hoc accepit, esto. Nam duo
hic considero, vnum valde longam
inediam esse, quæ septimanam per-
transit, hæc autem non potest nisi vi-
ni, vel alterii contingere, quare suspe-
ctum mihi est venisse hoc ieiunium
omnibus in consuetudinem. Alterū
ad eo diurno ieiunio non latrare
stomachum, adeo, vt isti dicant se nō
fame cruciari, quod forsā ad sancti-
tatis ostentationem publicabant.
Ego tutum existimo cum autore li-
belli de carnibus non accedere ad
totius septimanæ inedia, valdè pe-
riculosum autem consilium Galeni,
qui septem dies abstinere iubet. Nisi
dicas autorem libri de carnibus lo-
quutum de sanis, Galenum verò de
ægrotis, quibus facilior est inedia,
tum quia in lecto iacentes non exer-

centur, ac proinde parum est, quod eis diffluit, tum quia (viti vulgo dici solet) morbus nutrit, quod de morbis à pituita intelligi debet.

Non est tamen omnibus eadē aduersus inedia[m] resistentia testis Comes Vgolinus, cum prole, nempe cū quatuor filijs, in quos omnes Pisanus seuijt furor. Seruabātur in turre, quæ adhuc hodiè licet demolita à fame nomen infame seruat, Gaddus quarta die periit, quinta, & sexta tres eius fratres, miser parens maiori infelicitate ad decimam durauit diem. Hæc historiam inter mille alias quas prætereo non me finit præterire Aldigherius, qui suo cantu lectores ad lachrymandum prouocat. Pisis scribo tacere deberem agnosco: vetera tamen sunt hæc hodiernam gentem minime tangunt.

Dant. Al.
dig. infer.
can. 33.

De afitis quid sentiendum . Cap. 21.

Quam sit credendum autoribus mirabiles afitorum historias narrantibus, quę fides afitis ipfis sit habenda, experimēto comper- tum habeo. Autores in duas diuido classes, probos appello, qui vt nō decipiunt, ita facile decipiuntur, quoniam alios deceptores esse non credunt, & ideo nimis credunt mendacibus, à quibus & ipsi mendaces fiūt. Alios improbos ob nimiam conciliandę libris suis celebritatis auiditatem. Hac duce veri, falsiq; tenaces multa cōgerunt, nil trutinatas historias narrant, non tam de veritate, quam de admirabilitate solliciti. Afitos multos comperies, qui etiam vt se hominibus admiratione dignos exhibeāt afitiam simulant. Hac hypochrifi quidam ad santimonix ostentationē vtuntur, alij ad alios vsus: mihi iam duos in hac fraude contingit depre-

hendisse. Sunt qui à cacodæmone cibos clam accipiunt.

Quæcūq; autem vera historia est, ea non ad vnā, sed ad plures causas referenda est, concurrunt cruditates, quæis nutriendi vim non dēnegat Galenus subscribente Auicenna. Verum quoniam (vt demonstrauimus) tantæ esse nequeunt, quæ in plures dies sufficiant, adiuvat ad tolerādam inēdīam consuetudo assumendi parum, & raro, quam solam a sitis causam esse ait quidam, oportere etiam, vt adsit aeris temperies, quæ valde cōfert; quemadmodum enim sunt loca, in quibus ob ambientis naturam incolæ lurcones sunt, & abdomini suo nati, quod magnus Hippocrates annotauit, ita è contrario in alijs locis ambiens facit, vt pauca expostulentur edulia; adiūge etiam corporis habitum valde densum, qualis exiguo diffuxui patet; summum adde adiumentum, & quod reliqua efficacitate superat, nempe superiorum corporum,

Vallerio
la.

rum, queis obnoxij sumus, influxum. huic multum fidei conciliator, quæ autem sydera huic rei patrocinentur videre poteris apud Maternum. Hæc omnia si simul adsint, poterunt non plurium annorum, sed aliquot dierum præter numerum præscriptum inediam sustinere. Si tamen hæc ratio curiosis non omnino satisfacit recur-
rat ad Auerrois dictum contingunt monstra in medicina, quemadmodum in natura. Præstat quippè propriam incertam aliquando fateri, quàm eandem ineptiando detegere. Irridendi autem sunt (quod quidam iure optimo facit) occultarum proprietatum irrisores, qui se se putant cuncta ad certas causas reducere manifestas, & tandem huc se deoluunt, ut dicant, in oculis hominis, & catoblepæ esse principia contraria, & tamen irrident salutare asylum occultæ proprietatis.

Iul. Coes.
 Scal. e-
 xerc. 218.
 nu. 8.

Vnde nam senibus facilitas in ediam
 tolerandi. Cap. 22.

Multa eorum, quæ diximus con-
 currere ad tolerandam aliquo-
 rum dierum in ediam reperiuntur in
 senibus, quare appositissima est sen-
 tentia magni dictatoris. *Senes facillime
 ieiunium ferunt.* Verbum illud *fe-
 runt* duo habet significata. Primum
 quasi dicat non torquetur à tristi sen-
 satione, quam inuehit fames. Alterū
 non deficiunt ex inedia. Non tor-
 quentur autem, quoniam deest eis
 tractio, quæ diuellit, & soluit conti-
 num, & dolorem infert, non defi-
 ciunt, quia habent vnde alimentum
 suppleant. Deest autem tractio, quia
 parum est, quod ex senili corpore dis-
 sipatur, & effluit, est autem parum
 primo propter densitatem cutis, quæ
 illis congenita est (vt Galenus adno-
 tauit) vbi autem cutis est densa parū
 est quod potest transpirare. Secundo

ob paucitatem caloris, dicente Gale- id. 10. me
th. c. 17.
no citra calorem non posse in hali-

tum digeri corpus vllum. Tertio ob
sanguinis crassitiem: abundat enim
pituita sanguini permista vnde cre-

diderim dixisse Galenum non posse
senum corpus boni habitus plenitu-

dinem suscipere, quasi sanguinem in
culpatum non habeant. At quod cras-

sū est difficillime dissipatur: fit quip-
pē dissipatio attenuatis prius ijs, quæ

crassiora sunt. Quintò quia senibus
deest valida exercitatio, quam trans-

pirationi multum conferre notissi-
mum est, & à Galeno sæpissime in-

culcatum. Atq; hæ sunt causæ cur
particulæ non trahunt, aut saltem ni-

mis imbecilliter à venis trahunt.
Ad exiguam partium tractionem
accedit diminuta iecoris tractio, cū
enim senes debilem habeant altricē
facultatem, habent itiden debilem
trahendi potentiam, quare iecore eo-
rum non trahente nulla sentitur fu-
ctio in ore ventriculi, nec levis etiam
est

id. 2. loc.
aff. c. 7.

ni. 120
ab. 111.
d. 112.
d. 113.

mar. 11.
11. 112.

112. 111.
11. 111.

Em. cr. bi
7. q. 2. di

est causa torpor, & sentiendi diminutio; ad omnes namq; actiones inuvalidi sunt propter inopiam spirituum, qui sunt facultatum instrumenta.

Sol. 2. bi
7. q. 2. di

Alterum dicimus esse, quia non deficiunt præ inedia, habentes scilicet unde ciborum defectum possint supplere, nempe cruditates, quibus continuo abundant: quamuis enim temperamenti frigidi, ac sicci sint, nihilominus, ut Galenus ait, acquisiticia humiditate sunt præditi, quod multa illis pituitosa excrementa generantur.

Gal. in
lib. de
Salub.
diæt. cō.
7.

Hæc autem indigentia tempore nutrirī posse nemini dubium esse debet, quod in primis auctoritate Galeni confirmatur nam de his agens ait.

id. 12. me
th. c. 3.

Qui ex crudorum succorum copia febricitantes facile in synopem incidunt longissimam, qui ita sunt affecti, cibi abstinentiam ferunt, corpore scilicet ex crudis ipsis, quos continet, succis coquendis alto. Et infra quippe crudi succi nutrire, priusquam sint concocti nequeunt.

id. ead.
lib. c. 5.

Sic ille, iuxta cuius verissimam do-

etrinam excrementa pituitosa coctio-
 ne apta fiunt, vt nutriant, quasi dicat,
 in sanguinem conuertuntur. At oppo-
 nit Argenterius, pituita hoc modo in
 pituitā conuerteretur. Sanguis nanq;
 ex quatuor humoribus constat, quo-
 rum vnus est pituita; sciat tamen non
 esse inconueniens, nempe pituitam
 excrementosam maiori elaboratio-
 ne conuerti in pituitam alimentosā.
 Siquidem suppono humores qui mas-
 sam sanguinis conficiunt, esse valde
 depuratos, vt bilis, quæ est cum san-
 guine à bile, quæ est in fyrfi fellis, me-
 lancholia, quæ sanguinis massam cō-
 ponit à melancholia, quæ ad lienem
 mittitur pituita, quæ cum reliquis
 humoribus nutrimentum corporis
 præbet à pituita, quæ in ventriculo
 stabulatur. Vna duntaxat est differen-
 tia, quod scilicet vtraq; bilis reijcit
 suum excrementum ad receptacula,
 pituita verò prius suum excrementū
 reliquit in ventriculo, nam ex ea, quæ
 in iecore fit nihil remittitur, quoniā

2. acut. 44
 6. ep. sect.
 4. cō. 17.

1. c. 517A
 2. c. 517B

1. c. 517A
 2. c. 517B
 3. c. 517C

pp. 397
398. q.
7. 2. 3.

Auic. 3. 1.
doct. 2. c.
7.

Auic. 13.
3. trac.
2. c. 7.

semper magis, ac magis elaboratur, & nutritioni utilis euadit. Verum hæc in modum digressionis sunt dictæ, quod probare intendebamus, erat crudos humores etiam nutrire, quod præter, Galenum Auicenna etiam recepit, siquidem iubet, ut cibus assumatur, cum appetitur, nec in hoc sit mora, nam (inquit ille) *tolerare famem stomachum replet putridis humoribus*, si Auicennam interrogetis, cur hoc fiat, nihil habet, quod respondeat, nisi, quod scriptum reliquit, videlicet *sicut abstineret Vrsus, & Erytius, & plurima alia animalia à cibo hyeme tempore extenso*: quoniam occupatur natura in rectificando illud, quod est in corporibus eorum ex humoribus crudis digerendo ipsum, & administrando ipsum loco eius, quod resoluitur. *hæc V. 1. 1. 1. 1. 1.*
Concludo hanc esse mentem Oribasij, nimirum senes facile ferre ieiunium: quia frigidum habent corpus, & non exercitantur: etenim, quanto frigidiores, crassioresq; humorem habent,

habent, tanto minor est illis appeti-
tus, vt qui ex humore nutriuntur.

De Præstigijs. Cap. 23.

Non est spernenda præstigiorū
potestas, ad quam aliquando
referenda est diuturnæ afitiæ tolerā-
tia, neq; audiendi quidam increduli,
qui supercilio de præstigijs, quasi de
re impossibile iudicant: consulant
Theologos, præstat namq; vnum-
quemq; scientem in sua scientia con-
sulere. Demones esse docemur tum
ex sacre pagine testimonijs, tum ex
effectibus, quorum Phyfici in sua
Phyfica auscultatione causas non re-
periunt, vt propterea ad alias alterius
ordinis ascendere, & accedere coga-
mur, esse autem Cacodæmones infi-
diatores eadem sacrorum librorum
autoritate persuademur. Quippe tā-
quam Leones rugientes circueunt,
quæruntq; quem deuorēt. Vide quā
multa molitus sit aduersarius iste cir-

ca patientissimum lobum. Ceterum fraude magis, quam vi agens mille nocēdi artes fecundo è pectore promit. Hæc sunt præstigia quibus multoties sanctitatis quoddam specimen prætendunt, quo miseros illaqueant, decipiunt. Multa in hanc rem congerit Metaphrastes. Verum ne sub exemplorum multitudine labores, vnum dumtaxat afferam, quod ad rem nostram facit. Historiā a Beato Prospero accipiam. Puellæ sanctitatem in aperto, Veneris autem similitudinem in occulto iactare volēti adfuit communis impostor, & abstinentiæ incredibilis opinioem puellę apud omnes satagens conciliare, meatus gutturis occupans effecit, vt sine cibo, aut potu per septuaginta ferē dies, per totidemq; noctes permanere videretur. Num vero sine cibo minime, neq; enim eo deceptoris vires possunt peruenire, quippe solius Dei est posse efficere, vt ignis non vrat, sicut fecit in fornace trium puerorum, & sub-

Prosp.
collat.
32. c. 6.

& subinde illius dūtaxat est posse prae-
stare, ut calor humidum nō absumat:
nēpe abstrahendo suum concursum,
quemadmodum enim *in ipso uiui-*
mus, mouemur, & sumus, sic in ipso
agunt omnia quęcunq; agunt; Erat
igitur fallax illa puellæ abstinētia,
quod tandem fuit detectum: nam
hoc monstrum parentes puellæ per
tot dierum spacia auferri posse spe-
rantes, dum iuge malum vterius to-
lerare non possent, simul cum filia se
se ingesserunt Sacerdoti, quæ acta e-
rant fideliter intimantes. Hoc tātum
puella fatebatur, auem quandam no-
ctis medio apparere, quæ sibi ore ne-
scio quid, infunderet. Stupor tūc ine-
rat cunctis videre puellam nullis in-
dicijs diuturni ieiunij sedatam, nullo
pallore, seu rabe, vel debilitate con-
fectam: quin potius robustam succo
viscerum, moleq; mēbrorum. Cumq;
incredibilia viderentur, quę dicebā-
tur, habito consilio, in monasterio
puellarum, in quo Reliquiæ Sancti

Stephani sitæ sunt, Sacerdos puellâ simul, & præposito commendauit.

Scio aliquos Philosophantes præstigia ista irridere, quippe adeo sunt Aristoteli addicti, vt ne ab eo recedant, à veritatis parente sacra inquâ scriptura impudentes recedunt. At quoniam incertum est, an Aristoteles plures substantias separatas cognouerit, quâ quæ orbium cælestium motui præsumt, nolunt isti eas admittere. Coeterum doctissimorum virorum opinio est, eos, qui Diabolum esse negant à Diabolo esse edoctos, quippè nefarius iste spiritus aliquos persuadet quicquid de præstigijs dicitur esse somniantium vanitates.

Itaq; multi ecclasi præstigiosa occupati fuerunt per aliquod tempus in veneratione, postea falsitate detecta supplicio affecti. Huius rei multa extât exēpla apud Martinū del Riū, & alios, qui de Dæmoniacis scripserunt, neq; hoc aliquid impossibile secum inuoluit, quippè communis de-

ceptor

ceptor potest clandestinum offerre
 alimētum, & clam etiam auferre ex-
 crementum; Hoc mihi in mentem re-
 vocat lymphantes illos (de quibus
 Apuleius) qui sine cibo, potuq; erra-
 bant; Et puerum (de quo Plinius) qui
 estu, et itinere fessus in specu septem,
 & quinquaginta dormiuit annis, &
 rerum faciem miratus, velut postero
 experrectus est die. Nunquid hoc di-
 uino opere factum agnoscam, vt a-
 gnosco cum communi Sanctorum
 Patrum consensu à Deo fuisse som-
 num immisum septem dormienti-
 bus per annos ferè ducentos? at se-
 ptem isti dormientes Christi fidem
 constanter profitebantur, & Tyranni
 eos persequentis violentiam fugie-
 bant, quare Deo hoc miraculum tri-
 buendum erit. Pueri verò Pliniani
 cur somnum à Deo missum dicemus?
 sed interrogabis cur etiam à Cacode-
 mone? quia scilicet ita sibi autorita-
 tē aucupabatur. Nōne ob eādem can-
 sam in oraculis loquutum fuisse sci-
 mus?

Apul. lib.
 de mun.
 Plin. lib.
 7. c. 82.

mus? quid ergo? Dormiuit ne sine cibo? iam dixi hoc à solo Deo posse fieri. Forsan puer non sensit, forsan etiam sensit, & comminatus fuit, si diceret, propterea siluit, sic etiam Simonis auia, seu amita, seu nutrix singulis annis bimestre tempus in Ciliciæ speluncis absq; alimento semianimis delitescibat, vt sola respiratio-
ne viuere crederetur. Ego tamen non sine alimento dixerim, sed sine alimento manifestò; similiter Lucumoriæ populi in Sarmatia quotannis mense nouembre vi frigoris ob-
righescunt, ac mortuorum instar iacent, deinde ante finem mensis Aprilis à quinque mestrì somno resurgunt; in his omnibus credibile est facultatē animalē obdormire, vegetabilē verò minimē, quippè, vt ait Aristoteles, *facultati nutriendi somnus non obrepit*. Dubitat quidam quomodo vniuerso populo potuit Dæmon somnum inducere? quidni? nonne Dæmoniaco-
rum, qui rerum natura abutuntur, &

Franc.
Cites. de
Abstīn.
Confol.

Arist. de
somm. &
vigil. c. 1.

Dæmoni se dedunt magnos conuentus fieri iudices huic rei dicati reperierunt? defuntne narcotica medicamenta, vt pauxillum cuilibet occultò propinantes possint multis simul somnum conciliare? nonne hoc etiam vtuntur prauī homines ad decipiendos alios? Porro somnum inducere Dæmon per longum tempus potest, & dormientibus cibo subuenire, ne pereant, quia interimendi potestatem à Deo acceptam non habet, vt non habuit aduersus Iob sicut Iob c. 1. ex eius historia constat.

Afitia Mystica. Cap. 24.

O Missis fallacijs potestne vera afitia longi temporis miraculosa dari? potest, dummodo tamen eorum, quæ supra naturam sunt causas intra naturæ sphæram non requiras, sed ad naturæ autorem recurrito, qui interdum naturalibus vtitur instrumentis, illis vim supranaturalem tribuens.

buens, interdum omissis instrumentis, mirabilia, e sinu sue omnipotentie depromit. Saturare voluit Elian, ut sufficeret ad quadraginta dierum inediam, faturitatis autem instrumentum panis fuit subcineritius, & vas aquae:

3. Reg. c.
19.

D. Aug.
de genef.
ad liter.
lib. 8. c. 5.

Matthaei
c. 4.

nam (ut sacra pagina nobis narrat) *ambulavit in fortitudine cibi illius quadraginta diebus, & quadraginta noctibus usque ad montem Dei Horeb.* Vnde D. Augustinus de pane isto sic scribit, *profecto enim licet usitatus panis, aliquid tamen amplius habuit, cuius una collyride hominem Deus ab indigentia famis dierum quadraginta spatio vindicavit.* Exemplum autem sustentatae inediae sine instrumento aliquo habes in Christo Domino, qui quadraginta diebus, & quadraginta noctibus ieiunavit, hoc est, inediam fuit passus. liceat nunc paulisper Theologizare, & reptantem humi intellectum ad altissima eleuare. Propter unionem naturae humanae cum verbo corpus Christi in hac vita impassibile.

sibile, splendens, impenetrabile, & agile foret, hoc est, quatuor corporis gloriosi dotes haberet, ni diuinitas in eo quodammodo cohibita occultaretur. Erat hoc continuum miraculū, nam diuinitas non nisi peculiari Dei iussu cohiberi poterat. Propterea in transfiguratione (dicunt sacri auctores) magis fuit cessatio à miraculo, quàm miraculum, itaq; tunc vna ex dotibus, nempe splendor in corpus redundauit. In quadraginta verò dierum inedia redundauit altera dos, nempe immunitas patiendi, qua famem, quæ dolor est non sentiebat. Transactis ergo quadraginta diebus *postea esuriūt*. Hoc est, redijt iterum corpus ad suum pristinum statum. Et accessit in vno temporis exiguo spatium quadraginta dierum tota simul esuritio, nō aliter, ac in loco, vbi purgantur animæ, in cœlum postea abitura potest in vno momento millenorum supplicium includi.

Multi sanctitate præstantes viri

inediam plurium dierum tolerasse dicuntur, vt Ioannes à Chalybita qui per sexennium nil nisi Dominicum corpus assumpsit.

Hæc in miraculis diuina virtute patris reposito; vel enim Deus ultimo cuiq; cibo: quem sequutura erat plurium dierum inedia, quamuis parcissimus esset facultatem nutriendi amplificauit; Sicut enim quinq; panibus, & duobus piscibus tot milia hominum cibauit extendens paucissimi alimenti quantitatem, sic potest vnum tantum hominem per multos dies, menses, & annos exiguo cibo pascere producus nempe qualitatem, hoc est nutriendi facultatem, vt quod paucis horis suffecturum est, sufficiat in annos.

Vel aliter potest (vt iam diximus) abstrahere à naturalibus agentibus suum concursum, sine quo agendi facultas nulla datur. Hanc diuini cōcursus cessationem vocat diuina scriptura imperare rebus naturalibus, sic

imperauit ventis, & mari hoc eſt non mat. c. 8.
concurrrens cum ventis, & mari facta
eſt tranquillitas magna. Similiter Soli
imperauit dicens Sol ne mouearis con- Iof. 10.
tra Gabaon curſus Solis ſine Dei con- Pf. 103.
curſu ceſſauit. Sic etiam terminos Iob 26.
præſcripſit mari, hoc eſt, concurſum 31.
diuinum uſque ad certos terminos
habet mare. Quare Sancti illi viri ca-
 lore humidum depaſcente in atro-
 phiam deducti abſumerentur, ni di-
 uina prouidentia ob meritum illorū
 viroꝝ auferens à calore ſuum cō-
 curſum faceret, vt non pergeret am-
 plius conſumptio.

In ecſtaſi quid eueniat. Cap. 25.

Conſulto in hunc locum Moyſis
 abſtinentiam reſeruauit, qui qua-
 draginta diebus in Mōte Sinai à Do-
 mino legem accipiens, & commōra-
 tus. Tunc valdè magnū mentis nego-
 tium corporis otio opus habuit, neq;
 enim perfectā fuiſſet cum Deo con-

uersatio, si interpolata fuisset. perfecta fuisse debuit, interpolata non debuit (quis ab obiecto, quod omnia est, vnde David *Deus meus, & omnia*, diuerteretur ad aliqua) fuisset interpellata si inter polem animæ, & corporis curam habuisset. Triplex alitionis gradus constituitur, primus est brutorum, quæ terre prona incubentia iugem assumunt alimoniam, alter hominis, quem hinc mens attollit, inde corpus deprimat, & propterea ne (vt Galenus ait) fieret *αμυγρός, και αφιλοςόφος*, hoc est, sine musis, & Philosophia interdum mentis pabulo, hoc est contemplationi vacat, interdum corporis per cibum refectioni. Tertius spirituum, quorum sine intermissione diuino pabulo potentia fruuntur. Ad Moysem reuertamur eius corpori diuina presentia splendorem communicauit, cuius postea adhuc reliquæ aspectantibus oculorū aciem perstringebant, credibile est etiam eidem, quod magis erat neces-

sarium, nempe aponiam hoc est, passionum priuationem communicasse, neq; in tanta gloria corpus debuit non esse aliqua ex parte gloriosum. dixi quod magis necessarium erat, nam quid magis in illo statu foret optandum, quam incessabilis fruitio, & quomodo incessabilis foret, si a famis necessitate distraheretur. Itaq; priuilegio gratiæ obtinuit per illos quadraginta dies nō posse pati, sicut obtinuisse credunt aliqui, vt per illud tempus legi a Deo promulgatæ *non videbit me homo, & uiuet* non fuisse obnoxium. Dixerim illum totis quadraginta diebus ecstasticum fuisse, & maxima quidem ecstasi correptum, quippe duplex statuitur ecstasis, altera magna, in qua omnes functiones tam rationalis, quam irascibilis, & concupiscibilis animæ suspenduntur, alia parua in qua aliquæ duntaxat, cessant; illam ergo, qua cū Deo Moy ses totus erat inter magnas maximā fuisse par est.

Varia ecstases. Cap. 26.

QUoniam ecstasis mentionem feci, libet in ea paulisper commorari, nec verò de ecstasi medica, licet medicus, nunc agam: hæc ad phrænesim spectat, & triplex est una ἀπλος hoc est, stuporis, qua apprehensi penitus immoti manent, altera σίγῃςα nempe taciturna, non ex aphonia, seu impotentia formandi vocem, sed ex obstinatione melancholici delirij. Tertia φρονιτική. idest, quæ fanaticorum est propria.

Neq; verò vel syncope vel hysterica fæminarum symptomata, vel apoplexia, aut epilepsia, quam Mahometus ecstasin esse fingebat; ecstases sunt: quippè in his omnibus mens sopita iacet, in ecstasi subleuatur, & viuaciter contèplando celestibus vnitur. Fuit ne vera ecstasis, qua quoties vellet ad imitatas lamentantium voces Præsbiter nomine Restitutus, ut

narrat Diuus Augustinus, adeò à sēsi
 bus separabatur, vt neq; vellicantes,
 neq; pungentes sentiret, neq; vren-
 tes igne nisi postmodum dolorem.
 Sane dum rationalem animę partem
 nihil interim egisse constat raptum à
 sensibus appellabo, ecstasim dicere
 non audebo. Vndenam illi hæc abdi-
 candi se à sensibus, propter auditas
 lamentantium voces, facilitas? non
 magis huius rei rationem reddi posse
 existimo, quam cur ille (de quo Ama-
 tus Lusitanus) ex olfactu rosę in syn-
 copen incidebat: sunt proprietates,
 quas medici vocant indiuiduales, hæc
 ego, in meo de meteo is microcosmi
 libro, ad corporum supernorum in-
 fluxus refero, si quis magis sapit, cau-
 sam aliam proponat. Hermodori (vt
 vocat Plutarchus) aut Hermotimi
 Clazomenij, vt appellat Plinius, ani-
 ma fertur relicto corpore errare so-
 lita, donec aliquando corpus ita reli-
 ctū inimici eius, qui cantharidē voca-
 bantur, cremarunt, vt veluti venienti

D. Aug.
 lib. 14. de
 ciuit. Dei
 c. 14.

Amat.
 Lusit.
 cent. 2.
 curat. 36.

Plutar.

Plin. lib.
 7. c. 52.

anime vaginam ademerint. Hunc e-
 go similiter ac Presbiterum Restitu-
 tum naturaliter à corpore abstractū
 dixissem, ni Plinius adderet animam
 illius *vagam è longinquo multa annun-*
tiare, quæ nisi à presente nosci non pos-
sent corpore interim semianimi. Non
 negauerim tamen prophanis aliquā-
 do prophetandi munus fuisse con-
 cessum, ut enim Sybillas taceam, etiā
 Saul improbus inter Prophetas fuit
 connumeratus.

Potest igitur quispiam ob proprie-
 tatem, quam diximus, aliquando se à
 sensibus abstrahere, potest alius per
 assuefactionem, ut viri magna sancti-
 monia celebres assueti valde diuina-
 rum rerum contemplationibus se de-
 dere, & multo magis diuino amore
 inflammati crescente affectu, & com-
 parata ob consuetudinem facilitate
 addito etiam à corporis illecebris ob
 vitæ sanctitatem recessu, & dum in-
 tra se se recipiunt extra se quodamo-
 do egrediuntur, recipiunt se per intel-

lectum, qui quæ intelligit ad se trahit,
atq; ita magno obiecto occupatus cæ-
tera contemnit non aliter, atq; ille,
qui Principem domi suæ reciperet
circa tanti hospitis apparatus sata-
gens reliquas curas prorsus omitte-
ret. Egrediuntur autem per volunta-
tē, quæ ad id quod vult rapitur, &
tanto magis rapitur quanto vult ar-
dentius, vnde hæc potentia totam se-
cum videtur animā ferre, neq; enim
vnius hominis anima sufficit, vt vni
actioni ita vehementer incumbens
possit alijs præsto esse. Iccirco mihi
videtur Diuus Paulus in vera ecstasi,
quam fuit passus dixisse *sive in corpo-
re siue extra corpus nescio*. Aderant in-
eo summa intellectio, & dilectio, per
illam Deum ad se ferebat: meritò igi-
tur cum certus esset se videre *arcana
Dei* dubitabat *an in corpore, an extra
corpus*. Veram ecstasim dixi, neq; ve-
rior dici potest. Abraham, Isaac, Iacob,
& alij qui mystica multa dormientes
viderunt diuina insomnia habuisse,
non

non autem ecstasi correptos fuisse dicemus. Solus Adam, & somnum, & ecstasim simul habuisse videtur. Somnum quidem fuisse indicat in primis vocabulum in lingua originali tardamah. Significat profundum quandā soporem. Deinde quia sacra pagina sic habet, *immisit Deus soporem in Adam, cumq; obdormisset, &c.* Præterea ex Græcis Aquila vertit *κατασώπων* Symachus *καρπος* quæ grauē somnum significant. Ex altera parte in somno illo ecstasim fuisse non videtur posse negari in primis septuaginta magis ad sensum, quàm ad vocabulum respicientes transtulerunt ecstasim. Et Diuus Augustinus somnum simul, & ecstasim appellat inquiring. *Per hoc etiam illam ecstasim, quam Deus immisit in Adam, ut soporatus obdormiret rectè intelligimus ad hoc immisissam, ut & ipsius mens per ecstasim particeps fieret, tanquam Angelicæ cuniae.* Deniq; in sōno illo animā Adæ altissima cognouisse myſteria multi Sā-

D. Aug.
de gen.
ad liter.
li. 9. c. 19.

Esti auctores affirmant, inter quos multorum instar mihi est Diuus Thomas;

Itaq; solus Adam, & somnum immis-
sum à Deo habuit, & simul eleua-
tionem mentis, quæ est ecstasis. forsi-
tan, & Diuus Paulus duo habuit, nè-
pè raptum, quo ad Paradisum fuit
perductus, & eleuationem mentis, si-
ue ecstasim, qua se à corporis sensi-
bus abstraxit. In alijs sic distinguen-
dum est, vt qui nullo proprio impul-
su sensuum vsum reliquerunt, hi à
Deo, immisso somno, vera somnia ha-
buisse credantur qui autem amando,
& contemplando se propria vi à sen-
sibus externis abdicant, ecstasim pati
dicamus. Ecstasis, si vocabuli vim re-
spicias, est duntaxat sanæ mētis cōmo-
tio, dico sanæ mentis, vt insanorū cō-
motionem excludam. Cæterum si
quis in hac commotione mentem
non occupet, sed remaneat, qualis
ille qui apud Quintilianum ad inspe-
ratum amici, subitumq; conspectum
dicitur fletisse mentis captus, iste non
ecsa.

D. Tho.
2. 2. q. 3.
art. 7. &
3. part. q.
1. art. 3.

ecclasticus de quo loquimur, si verò ideo se à corporalibus separet, vt spiritalibus inhereat, vere ecclasticus est.

Neq; impossibile videri debet animam dum adhuc corpus informans facit, ne remaneat cadauer, idem corpus immotum insensileq; relinquens intellectu circa altissima quæq; peruagari. Indicium huius rei accipimus tum à morbis, tum ab animi affectibus. In ægrotudinibus adest causa doloris, nec dolor sentitur ex sententia magni Hippocratis potest, & corpus rigidum nullo sensu nullo motu præditum iacere, vt in caro, & alijs soporosis affectibus, qualis est catalepsis. In animi perturbationibus vulnerari in prælio accepta vulnera non sentiunt, donec effuso sanguine collabuntur præ mærore aliqui non vident præter euntes, Raram, & magnam respirationem instantis phrenitidis signum esse dixit Hippocrates, quia scilicet mens occupata respirandi officij obliuiscitur, ac postea magno quo-

Hip.
2.aph.6.

quodam respiratu multorum vicem supplet. Idem accidit amantibus, qui per longa interualla suspiria edunt, quasi resipiscences, & præ necessitate respirantes. Si per hæc vestigia discurras ligamenta quibus anima sensibus annectitur posse sine vitæ noxa aliquantulum relaxari inuenies. Magna quippe est vis obiectorum in animam nostram, quod ostendit admiratio ex rerum nouitate orta per admirationem namq; anima quasi suspenditur, exaltatur. Rursus magna vis est animæ in corpus, ut possit, si irascatur, ebullitionem sanguinis circa cor efficere; si tristetur nigredine spiritum, & sanguinem inficere; si timeat, rigidum, frigidumq; corpus reddere. Varias ægritudines in corpore gignit anima, Varias commotiones propter corpus eadem subit. Iam vidimus in orbis sensum deperdi deperduntur etiam, & actiones naturales, quando aliqui mente laborantes excrementa reddere cibos, potumq; appetere desinunt.

Hæc

Abulens
gen.c.13
q. 400.
parad.3.
c.46 Be-
ned. Pe-
rer. in
gen. lib.
4.c.2.

Hæc omnia ingenuè fateor, sed quod aliqui volunt in ecstasi præter alias facultates, nutrititiuam etiam ociari non nisi peculiari Dei iussu, hoc est, suspendente Deo suum concursum admittam. Hoc iam ex dictis tibi fiet manifestum, nam quicquid uiuit per calorem uiuit, calor suo pabulo sustentatur, quod si pabulum non adsit, calor extinguetur caloris extinctio mors est, sic definiente Aristotele. Deinde in quo nam differunt potentiæ liberæ à necessarijs, nèpè quia liberæ possunt non agere, necessariæ verò ex naturæ necessitate agunt, calorem autem agens necessarium esse quis negabit? sanè agens naturale est, dum autem naturale dicimus, necessarium cogimur fateri, meritò igitur dixit Aphrodisæus vacationem à sensuum officio esse somnum, ab altrice facultate mortem.

Aphr. d.
1. de ani-
ma.

Conimb.

Conimbricenses mei partim mecum sentiunt, partim à me dissentiunt. Assentiunt, dum necessariū esse aiunt,

ut viuens, quandiu uiuit nutriatur;
Dissentiant, dum adiungunt, non o-
pus esse, ut natura quoad conuersio-
nem alimenti in substantiam aliti sē-
per in actu sit; quia nō oportet quo-
uis tempore habere iam dispositum,
quod conuertat, sed satis esse in ope-
re versari, vel quo ad aliquam ex tri-
bus præuijs cōctionibus, vel quoad
munus conuertendi in substantiam,
vel etiam quo ad actionem attrahen-
di, vel quo ad eam, qua deficiente a-
limēto calor (si nihil aliud suppetat)
in ipsammet substantiam uiuentis cō-
uertitur, eāq; (ut Aristoteles inquit)
assiduo morſu vellicat.

Arist. de
long. &
breuit.
vit. c. 27

Omnia hæc frustra sunt à Conim-
bricēsis dicta. Nam qua ratione
vna ex istis actionibus cessare nequit
eadem cessare nequeunt omnes. V-
naquæq; cessare nequit, quia caloris
agentis actio est, nulla autem est,
quæ similiter caloris semper agentis
non sit actio. Itaq; in hac corporis
nostri officina veluti in Vulcani va-
sto

fito illo antro officium suum exercent facultates omnes non aliter ac.

Brontesq; steropesq; & nudus membra Pyragmon.

Conibricentes quidē in alienā mesē manū mittentes nō cognouerunt, quid in corpore humano agatur, hoc est, quā cōsonātiā facultates ministrātes iter se cōtinuò seruāt, ut quicquid attractrix, vel retentrix, vel concoctrix excedat, aut deficiat totum ruit opus nutritionis, quippē ideo illę ministrantes appellantur, quia cōtinuò nutritiuae ministrant, nutritiua semper adest, quare ministrantes semper in officio adesse est necessariū, quod autem nutritiua semper adsit ab Aristotele suo poterant addiscere dicente. *Quandiu uiuit animal, & si decretionem subeat alitur, sed non semper accrescit, & alibi, animal eo usq; est, quo usq; alitur, alibi etiam fusius, nutritiuam igitur animam necesse est habere, omne quodcunq; uiuit, & animam habet à generatione usq; ad corruptionem,*

Arist. de
orr. & in
ter. tex.
41.

nempē
2. de ani-
ma. tex.
47.
nempē 3.
de ani-
ma. tex.
59.

neceſſe eſt enim quod genitum eſt aug-
mentum habere, & ſtatum, & decre-
mentum, hoc autem ſine alimento eſt
impoſſibile, neceſſe eſt igitur in eſſe nutri-
tiam potentiam in omnibus, qua aug-
mentantur, & minuantur.

FINIS.

Adm. Reu. D. Nicolaus Cinis Can. Flor.
Videat, an in hoc opere aliquid cōtineatur, quod
heresim sapiat, vel bonis moribus aduersetur, &
inferius referat 2. Aprilis 1630.

Petrus Nicolinus Vic. Gen. Flor.

Ego Nicolaus Cinius Can. Flor. vidi hoc O-
pusculum Excellentiss. D. Stephani Roderici
Castrensis Lusitani, in quo nihil inueni, quod fi-
dei Christianę bonisq; moribus aduersetur in cu-
ius fidem hæc manu propria scripsi die 5. Apri-
lis 1630. Flor.

Nicolaus Cinius Can. Flor. man. pr.

Imprim. Flor. ordinibus consuetis seruatis.
6. Aprilis 1630.

Petrus Nicolinus Vic. Gen. Flor.

Imprim. die 6. Aprilis 1630.

F. Clem. Egid. Inqu. Gen. Flor.

Stampisi adi 6. d' Aprile 1630.

Niccolo dell' Antella.